

СТОРІНКАМИ НОВИХ ВИДАНЬ НАШИХ АВТОРІВ

ВЧИТЕЛЮ – НА ЗАМІТКУ

Завідувач кафедри загальної та соціальної педагогіки, доцент С.М.Корнієнко у співавторстві з С.М. Корнієнком підготувала навчально-методичне видання "План виховної роботи вчителя початкових класів: робочий зошит вчителя на II семестр", яке опублікувало тернопільське видавництво "Навчальна книга – Богдан". Книжку рецензували завідувач кафедри педагогіки Ізмаїльського державного педагогічного університету, доктор педагогічних наук, професор Н.В.Кічук і завідувач лабораторії дошкільної і початкової освіти Тернопільського ОКІППО Я.Ф.Морська. Своє завдання автори видання визначають афористично: "Відкрити учня – це означає показати йому самого себе". А для цього, переконані вони, потрібно раціонально і продуктивно організувати його практично-предметну та особистісно-рольову діяльність у колективі.

Головна передумова вирішення такого завдання – створення виховного простору, що здійснюється у процесі складної, цілеспрямованої і систематичної роботи з класом, план якої пропонує видання. Насамперед рекомендується орієнтовна схема написання характеристики класного колективу, основні параметри якої відчутно впливатимуть на визначення змісту і форм виховної роботи з учнями класу. Схема характеристики передбачає висвітлення загальних відомостей про клас, згуртованості й організованості класу, розкриття особливостей громадської думки в класі і товариських взаємин між учнями класу, висвітлення ефективності діяльності учнівського активу, а також специфіки зв'язку класного колективу із загальношкільним. обов'язковим елементом характеристики є заходи щодо подальшого згуртування колективу класу, котрі впливають як педагогічний висновок зі змісту характеристики.

Орієнтовний план виховної роботи з учнями початкових класів розроблений диференційовано для кожного класу і включає комплекс необхідних виховних заходів за конкретними напрямками: ціннісне ставлення до себе (до свого фізичного, психічного, соціального "Я"), до сім'ї, родини, людей, природи, до праці, культури і мистецтва, до суспільства і держави; взаємодія і співпраця школи, сім'ї та родини в ім'я дитини.

Автори пропонують орієнтовну схему написання характеристики учня, змістом якої є визначення досягнутих результатів навчально-виховної роботи з дитиною та формування методів і засобів виховного впливу на учня для одержання вищих навчально-виховних результатів, для його заохочення до самопізнання та самовдосконалення. Схема включає загальні відомості про учня, інформацію про його навчальну діяльність, розкриття його індивідуальних психологічних особливостей (увага, пам'ять, мислення) та особливостей характеру (працьовитість, самооцінка, комунікабельність, самостійність тощо), опис його громадської діяльності, особистісних інтересів (ідеали, цінності, смаки, захоплення), стосунків з колективом і ставлення до школи. У висновках характеристики передбачаються заходи, необхідні для поліпшення навчальної та виховної роботи з учнем.

Робочий зошит завершується списком літератури, яка, на думку авторів, стане добрим порадиником і помічником у реалізації плану виховної роботи з учнями початкових класів.

ВЕСЕЛІ ЗАДАЧІ

Нікого не треба переконувати в тому, що найсерйознішими і найвимогливішими читачами є діти, бо вони з душевною щирістю свого серця сприймають донесене до них слово та з невідступною об'єктивністю дитячого розуму оцінюють його істинність. Саме таким принципом керується О.О.Яловська, впорядковуючи книги і книжечки для дошкільників та учнів початкових класів, а також методичні посібники для педагогів, які працюють з цією категорією дітей.

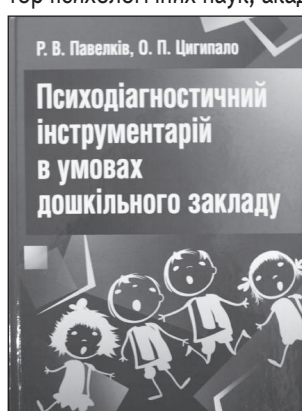
Нещодавно у тернопільському видавництві "Мандрівець" побачило світ її чергове навчальне (і водночас художнє!) видання "Веселі задачі: посібник для батьків і дітей". Книга містить віршовані задачі, задачі-жарту, небилиці та логічні задачі, які можна використовувати в роботі з дітьми дошкільного і молодшого шкільного віку. У передмові автор посібника зазначає, що Базовий компонент дошкільної освіти в освітній лінії "Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі" робить наголос на формуванні у дітей сенсорно-пізнавальної і математичної компетенції. А це вимагає якісних змін у формах пізнавальної діяльності дитини як результату засвоєння

математичних знань, формування математичних умінь і навичок, пов'язаних із логічними операціями. Саме тому з метою розвитку логічного мислення дітей, удосконалення їх обчислювальних умінь пропонуються різні види й типи нескладних задач і вправ, насамперед нестандартні віршовані задачі, логічні задачі-жарту. Це максимально сприяє розвитку гнучкості, рухливості й оригінальності мислення, вільного від шаблону і стереотипів.

Досягненню цієї мети служить структура посібника. Розділ "Віршовані задачі" містить вірші для дітей за діями додавання та віднімання. У розділі "Небилиці" – багато оригінального матеріалу для розвитку творчого мислення малюків. Зміст "Ігрових завдань" спрямований на формування дитячої кмітливості та винахідливості. Заключний розділ "Логічні задачі" містить тексти, спрямовані на розвиток прийомів розумової діяльності дітей за освітніми лініями "Дитина в соціумі", "Дитина у природному довкіллі", "Дитина у світі культури". Окрім батьків, педагогів і дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, книга буде корисною для студентів педагогічних навчальних закладів.

ПСИХОДІАГНОСТИКА В ДНЗ

Київське видавництво "Центр учбової літератури" опублікувало навчальний посібник "Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу", якому МОН України присвоїло Гриф "Рекомендовано як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів". Автори видання – випробуваний тандем фахівців дошкільної освіти: колишній працівник нашого навчального закладу, а нині доктор психологічних наук, професор Рівненського ДГУ Р.В.Павелків і викладач нашого педагогічного коледжу О.П.Цигипало. Книгу рецензували доктор психологічних наук, дійсний член НАПН України, професор А.М.Богуш, доктор психологічних наук, академік АН вищої школи України,

професор І.Д.Пасічник і професор Рівненського ДГУ Т.І.Поніманська. Посібник, що складається з теоретичного і практичного компонентів, подає матеріали для психодіагностичного обстеження дітей дошкільного віку. Теоретична частина розкриває проблеми психічного розвитку дошкільників, а практична – висвітлює діагностичні методики, пропонує анкети, опитувальники, нестандартні й оригінальні завдання, діагностичні критерії, що дають змогу вивчати вікові та індивідуально-психологічні особливості дітей, визначати рівень їх розвитку, прогнозувати тенденції і передбачати характерні труднощі у становленні кожної дитини, окреслити адекватні способи педагогічного впливу, а також розв'язати завдання особистісно-орієнтованої взаємодії дорослого і дошкільника.

У передмові до видання зазначається, що сьогодення вимагає вивчення кожної окремої дитини, її потенційних можливостей, де особливу роль відіграє така важлива галузь психологічної науки, як психологічна діагностика. Тут психодіагностика набуває функцій інформаційного забезпечення психологічного супроводу процесу навчання і розвитку дітей дошкільного віку. Причому діагностика в умовах ДНЗ має свою специфіку. Насамперед тим, що у дошкільному закладі педагог має справу з особистістю, котра перебуває у стадії інтенсивного формування. А тому важливо знати, як кожна конкретна дитина пізнає навколишній світ і поповнює свої знання про дійсність, про інших людей, про себе саму. Цей важливий період у розвитку і становленні дитини як особистості потребує особливих і ефективних методик та інструментарію діагностичного обстеження всіх сторін її психічного й інтелектуального розвитку.

Найрезультативніше таке обстеження можна зробити в умовах дошкільного закладу. Саме тут комплекс психодіагностичних методик і психодіагностичний інструментарій дають можливість визначити рівень психічного розвитку дитини, порівняти динаміку окремих аспектів становлення дитячої особистості, визначити відповідність розвитку вікових норм та простежити за розвитком дитини в часі.

Посібник розкриває психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок дітьми раннього, молодшого, середнього та старшого дошкільного віку, а також конкретні особливості діагностики психічного розвитку дошкільників на кожному віковому етапі. Окремо висвітлюються методи й інструментарій психодіагностики дошкільників, зокрема діагностики їх адаптації до дошкільного закладу, діагностики комунікативної та пізнавальної сфер, самосвідомості дошкільників, їх особистісних якостей і міжособистісних стосунків і такого важливого показника, як психологічна готовність до школи.

Книга буде корисною не лише працівникам педагогічної сфери та студентам педагогічних ВНЗ, а й батькам, всім старшим членам сім'ї, родини, які хочуть бачити своїх нащадків здоровими, всесторонньо розвинутими, підготовленими до життя в умовах сучасного суспільства.

ДО КИРИЛИЦІ ТА ГЛАГОЛИЦІ

Унікальний навчальний посібник "Старослов'янська мова" підготувала кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Л.М.Невідомська (у співавторстві). Книга, що має відповідний Гриф МОН України, побачила світ у Видавничому центрі нашого інституту. Видання рецензували відомі науковці-філологи: завідувач кафедри української філології Київського національного лінгвістичного університету, професор З.О.Валюх, професор кафедри культури та історії української мови Чернівецького НУ ім.Юрія Федьковича М.В.Скаб і завідувач кафедри української мови Львівського НУ ім.Івана Франка, професор З.М.Терлак.

Посібник подає детальний опис навчальної дисципліни "Старослов'янська мова", її методичне забезпечення за вимогами кредитно-модульної системи, розкриває тематику лекцій, практичних та індивідуальних занять. Окремі його розділи присвячені організації різних видів навчальної діяльності студентів і висвітленню методів контролю їх знань. Характерна особливість посібника: в ньому враховано, що у вищих закладах освіти спеціальність "Українська мова і література" може мати статус як окремої, так і додаткової, тому подано два варіанти опису зазначеної дисципліни та структури даного курсу. Варіант А – для основної спеціальності (при 4 год. навчальних занять в тиждень) і варіант Б – для додаткової спеціальності (при 2 год. навчальних занять в тиждень). Лекційний курс передбачає вивчення старослов'янської літературної мови, зокрема її письма, фонетики, морфології, синтаксичних особливостей. Індивідуальна робота студентів передбачає виконання ІНДЗ, консультації, співбесіди за тематикою навчального курсу, а самостійна – полягає насамперед у виконанні практичних завдань із тем, винесених на самостійне вивчення, з використанням додаткової літератури та відповідних Інтернет-ресурсів.

Навчальний посібник спрямований на ознайомлення студентів з відомостями про виникнення, функціонування та структуру найдавнішої літературної мови слов'ян, що дасть змогу усвідомити її неперехідне значення в розвитку національної духовної культури, письменства й українського суспільства в цілому. Знання, що отримають студенти при вивченні курсу "Старослов'янська мова", закладуть надійний фундамент для вивчення наступних лінгвістичних дисциплін діяхронічного циклу: "Історії української мови" та "Історії української літературної мови".

Вагомим надбанням посібника є широке використання фрагментів з літературних шедеврів, написаних старослов'янською мовою, серед яких – "Повість минулих літ", Остромирове Євангеліє, Маріїнське Євангеліє, Синайський Псалтир, Синайський Трєбник та інші.

ДЛЯ МАЛПЕЧІ

Чергову книжку для дітей дошкільного віку підготувала асистент кафедри теорії та методики дошкільної освіти О.І.Бочелюк. Тернопільське видавництво "Навчальна книга – Богдан" опублікувало її посібник "Знай, люби, бережи". Тексти та пізнавальні завдання для дітей 4 – 7 років. Видання покликане допомогти малюкам зробити перші кроки у пізнанні дивовижного світу довкілля, зокрема, метеорологічних явищ, сезонних змін у природі, різноманіття рослин і тварин, які населяють нашу планету і серед яких виокремлюються види, занесені до Червоної книги України.

У передмові зазначається, що світ природи з його неповторними барвами та звуками, довершеними рухами та досконалими формами завжди був для людини джерелом мудрості та взірцем краси, а тому спілкування з природою робить людину доброшою та кращою незалежно від віку. Виховання гуманного і бережливого ставлення до природи настільки важливе, що має розпочинатися з раннього віку, коли закладаються основи екологічного мислення й екологічно доцільної поведінки.

Посібник містить короткі пізнавальні тексти, зокрема, народні прикмети про явища й об'єкти живої і неживої природи, а також цікаві й доступні для дитини практичні завдання, розроблені відповідно до Базового компонента дошкільної освіти в Україні. Без сумніву, творчо підібраний і системно скомпонований матеріал допоможе батькам і педагогам у розвитку спостережливості, уваги, логічного мислення дітей. Книжка доповнена різноманітним тематичними малюнками, фрагментами текстів з творів для дітей та фольклорних джерел.

Огляд підготували працівники бібліотеки Ольга КАЙДА і Тетяна СОКОЛОВСЬКА

